

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ – «Η ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΑ»

Ως τον Κωνσταντίνο Α΄, η Ρώμη ήταν η πρωτεύουσα του Ρωμαϊκού Κράτους.

Όταν ο Κωνσταντίνος έγινε μονοκράτορας στο Ρωμαϊκό Κράτος, αποφάσισε να ιδρύσει μια νέα πόλη, σύμφωνα με το ρυμοτομικό σχέδιο της Ρώμης, ως νέο διοικητικό κέντρο στη θέση του αρχαίου Βυζαντίου, πόλης που είχε εξαιρετικά σπουδαία γεωγραφική θέση, γιατί βρισκόταν στο σταυροδρόμι της Ασίας και της Ευρώπης, του Εύξεινου Πόντου και της Μεσογείου · αυτό ήταν ευνοϊκός παράγοντας για τον έλεγχο του εμπορίου.

Η πόλη εγκαινιάστηκε το 330 μ.Χ. και έλαβε το όνομα του ιδρυτή της (Κωνσταντινούπολη).

ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΝΑ ΙΔΡΥΣΕΙ ΤΗΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΗ

Στην Ανατολή

1. είχε αναπτυχθεί δυναμική οικονομία και ζούσε ακμαίος πληθυσμός,
2. οι Χριστιανοί, στους οποίους ο Κωνσταντίνος στηρίχθηκε πολιτικά, ήταν πολυπληθέστεροι,
3. προκαλούνταν θρησκευτικές συγκρούσεις.

Από το Βυζάντιο μπορούσε ο Αυτοκράτορας να αποκρούσει λαούς στα βόρεια και ανατολικά σύνορα της Αυτοκρατορίας.

Έναν αιώνα αργότερα ιδρύεται στην Κωνσταντινούπολη Πανεπιστήμιο με 16 ελληνόφωνες και 15 λατινόφωνες έδρες διδασκαλίας. Η Βασιλεύουσα άρχισε να συναγωνίζεται πολιτιστικά τις άλλες μεγάλες πόλεις της Ανατολής (Αθήνα και Αλεξάνδρεια) που διέθεταν σημαντικές ανώτερες σχολές.

Τις πρώτες δεκαετίες του 6^{ου} αιώνα, στην Κωνσταντινούπολη οργανώθηκε από τους δήμους (δήμοι: ομάδες του Ιπποδρόμου-αθλητικά σωματεία με πολιτική ισχύ, δημοφιλέστεροι ήταν οι Πράσινοι και Βένετοι-Γαλάζιοι) κατά του Αυτοκράτορα Ιουστινιανού μεγάλη εξέγερση, η οποία είχε ονομαστεί «Στάση του Νίκα» (Νίκα: ιαχή στον Ιππόδρομο, για να εμψυχώνονται οι αρματοδρόμοι). Σε αυτήν την εξέγερση συμμετείχε ο λαός της Κωνσταντινούπολης και ο Αυτοκράτορας την κατέστειλε σε συνεργασία με την ικανότατη σύζυγό του Θεοδώρα.

Στο πλαίσιο του οικοδομικού προγράμματος του Ιουστινιανού, ανεγείρεται στην Κωνσταντινούπολη η εκκλησία της Αγίας Σοφίας σε ρυθμό βασιλικής μετά τρούλου (βασιλική: μακρόστενο κατά μήκος κτίριο με υπερυψωμένο τρούλο στο κέντρο). Η εκκλησία της Αγίας Σοφίας σχεδιάστηκε από τους αρχιτέκτονες Ανθέμιο και Ισίδωρο, είναι σχεδόν τετράγωνη και 4 ογκώδεις κολώνες σχηματίζουν το κεντρικό τετράγωνο. Οι κολώνες ενώνονται με τόξα που δημιουργούν ένα στεφάνι, πάνω στο οποίο στηρίζεται ο τρούλος.

Η Κωνσταντινούπολη πολιορκήθηκε από τους Άβαραους και τους Σλάβους στα χρόνια του Αυτοκράτορα Ηράκλειου. Για τη σωτηρία της πόλης από την πολιορκία των Άβαρων, ως δείγμα ευγνωμοσύνης του λαού και της Εκκλησίας προς την Παναγία συντέθηκε ο Ακάθιστος Ύμνος.

Λίγες δεκαετίες αργότερα, την Κωνσταντινούπολη πολιορκήσαν 2 φορές και οι Άραβες, αλλά αποκρούσθηκαν από τους Βυζαντινούς με τη βοήθεια των απόρρητων τειχών της Βασιλεύουσας και την χρήση του υγρού πυρός, ενός νέου όπλου που κατέκαιε τα εχθρικά πλοία και ήταν επινόηση του Σύρου Καλλίνικου.

Στην Κωνσταντινούπολη ιδρύθηκε η ανώτερη σχολή της Μαγναύρας, η οποία περιελάμβανε τις σχολές της φιλοσοφίας, της γεωμετρίας, της αστρονομίας και της γραμματικής.

Στη διάρκεια του 10^{ου} αιώνα, μετά από 2 αποτυχημένες εκστρατείες κατά της Κωνσταντινούπολης, οι Ρώσοι υπέγραψαν 2 σημαντικές εμπορικές συνθήκες με το Βυζάντιο. Οι συνθήκες αυτές επέτρεπαν στους Ρώσους να ταξιδεύουν και να εμπορεύονται στην Κωνσταντινούπολη.

Τον 11^ο αιώνα, για να αποκρούσει τους Νορμανδούς της Ιταλίας, οι οποίοι θα εκστράτευαν κατά της Κωνσταντινούπολης, ο Αλέξιος Α΄ ο Κομνηνός ζήτησε την βοήθεια των Βενετών. Με τη βοήθεια του πανίσχυρου βενετικού στόλου, το Βυζάντιο κατανίκησε τους Νορμανδούς. Ο Αλέξιος Α΄ παραχώρησε το 1082 στους Βενετούς τα ακόλουθα προνόμια:

- στους κοσμικούς και εκκλησιαστικούς άρχοντες της Βενετίας τίτλους και χρηματικές χορηγίες,
- στους Βενετούς εμπόρους αποβάθρες και εμπορικά καταστήματα στην προκυμαία της Κωνσταντινούπολης, ελευθερία να εμπορεύονται ελεύθερα και χωρίς να πληρώνουν δασμούς σε όλα τα σημαντικά λιμάνια της Αυτοκρατορίας.

Με αυτή την συνθήκη, το Βυζάντιο παραιτήθηκε εκούσια από τα φορολογικά, ναυτιλιακά και οικονομικά δικαιώματά του και έσοδά του. Οι Βενετοί απέκτησαν έλεγχο στην οικονομία και ίδρυσαν μια πανίσχυρη αποικιακή αυτοκρατορία στην Ανατολή.

Κατά την 4^η Σταυροφορία, οι Δυτικοευρωπαίοι Σταυροφόροι δεν κατευθύνθηκαν προς την Αίγυπτο και την Συρία, για να πολεμήσουν κατά των Αράβων και των Τούρκων που είχαν καταλάβει τους Αγίους Τόπους, αλλά πολιορκήσαν και κατέκτησαν με λεηλασίες την Κωνσταντινούπολη το 1204.

Το 1261 ο Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος ανέκτησε την Κωνσταντινούπολη εκδιώκοντας τους Δυτικούς.

Η Κωνσταντινούπολη κατακτάται το 1453 (29/5) από τον ηγέτη των Οθωμανών Τούρκων Μωάμεθ τον Πορθητή, μετά από πολιορκία 54 ημερών. Ο Αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Α΄ Παλαιολόγος διέθετε ελάχιστες δυνάμεις. Η υπεροχή των Τούρκων σε στρατιώτες και οπλισμό ήταν συντριπτική. Ο Αυτοκράτορας σκοτώθηκε στο πεδίο της μάχης. Επί 3 ημέρες οι Τούρκοι βιαιοπραγούσαν και λεηλατούσαν. Από την πρώτη μέρα ο Μωάμεθ εισήλθε με πομπή στην κατακτημένη πόλη, προσευχήθηκε στην Αγία Σοφία και ανήγγειλε ότι στο εξής πρωτεύουσα του Οθωμανικού Κράτους θα είναι η Κωνσταντινούπολη.